

Iulia NIȚESCU

Bulevardul Aviatorilor, nr.1, sector 1, 011851, București,

iulia.nitescu@iini.ro

Cercetător științific III, Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” al Academiei Române,
programul „Europa centrală, Țările Române și spațiul pontic în Evul Mediu” (din 2026)

Educație

2013-2016 doctorandă, Școala Doctorală *Studii Literare și Culturale*, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, Universitatea din București. Titlul lucrării: *Mituri și simboluri politico-religioase ale statalității ruse*, conducător științific: Prof.univ.dr. Antoaneta Olteanu. Titlu acordat prin ordinul de ministru nr. 3769/20.04.2017

2011-2013 masterat Studii Religioase – Texte și Tradiții, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, Universitatea din București. Lucrare de disertație cu titlul *Întoarcerea la tradiție. Problema identității în organizațiile neopăgâne din Rusia*

2008-2011 studii de licență, Filologie Rusă-Suedeză, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, Universitatea din București. Lucrare de licență: *Mitul lui Perun între realitate istorică și imaginație*

2008-2011 Modul psiho-pedagogic, nivel 1, Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Universitatea din București

Burse și granturi

August 2022 – Iulie 2024, Proiect de cercetare postdoctorală, grant oferit de Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării, CNCS - UEFISCDI, PN-III-P1-1.1-PD-2021-0234.

Titlul proiectului: *Cultul sfinților și consolidare instituțională: venerarea mitropoliților în Moscova secolelor XIV-XVI*

Octombrie 2021 – iulie 2022, bursieră „Ștefan Odobleja”, Colegiul Noua Europă, București.

Titlul proiectului: *How to Become the Orthodox Grand Princess of a Latin Kingdom: Defining Dynastic Religious Identity in Late 15th Century Muscovy*

Decembrie 2019 – noiembrie 2020, cercetător postdoctoral în cadrul proiectului „Educație antreprenorială și consiliere profesională pentru doctoranzi și cercetători postdoctorali în vederea organizării transferului de cunoaștere din domeniul științelor socio-umaniste către piața muncii” (ATRiUM) - POCU/380/6/13/123343

Titlul proiectului: *De la Uniunea de la Ferrara-Florența la Patriarhia Ucrainei – fundamente ale conflictelor religioase din Europa de Est.*

Iulie 2019 – decembrie 2020, cercetător postdoctoral, Școala Doctorală Interdisciplinară a Universității din București
Titlul proiectului: *Negocierea ortodoxiei: dispute religioase în Moscova secolului al XV-lea*.

Alte activități profesionale

Din 2023 – Newsletter editor, Early Slavic Studies Association (ESSA).

2023–2026 – cercetător afiliat, proiectul ERC Starting Grant *Orthodoxies and Politics: Religious Reforms in Mid-17th Century Eastern and Southeastern Europe*, (Grant agreement No. 950287), PI Ovidiu Olar, derulat în cadrul Academiei Austriece de Științe.

2016 – 2026 asistent administrativ, Secțiunea de Științe Umaniste a Institutului de Cercetare al Universității din București (din 2016)

Octombrie 2016 – iunie 2018 – cadru didactic asociat, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, seminar susținut: Limba suedeză, limba a treia (opțional) pentru secția de Traducători și Interpreți.

Octombrie 2015 - mai 2016 internship, Secțiunea de Științe Umaniste a Institutului de Cercetare al Universității din București.

Membru al asociațiilor profesionale: Early Slavic Studies Association (ESSA) - din 2021, Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies (ASEEES) - din 2023, Societatea Română de Studii Bizantine (SRSB) - din 2025.

Participare la grupuri de lucru: Grup de lucru - limba slavă veche, 2017-2021 (Academia Română, coord. Mihail-George Hâncu), Medieval Europe and Beyond, 2017-2020 (ICUB, coord. Ionuț Epurescu Pascovici, Marian Coman).

Publicații

Volume:

Mituri și simboluri politico-religioase ale statalității ruse, Editura Universității din București, București, 2018, 336 p.

Articole în jurnale de specialitate:

“Canon Law and Local Practice: The Resolutions of the 1551 Stoglav (Hundred Chapters) Church Council”, *RussianStudiesHu* 7, no. 1 (2025): 31–49.
<https://doi.org/10.38210/RUSTUDH.2025.7.2>

“From a Contested Metropolitan to a Saintly Protector: Shaping Metropolitan Kiprian’s Image in 15th – 16th Century Muscovy”, *Revue des Études Sud-Est Européennes*, LXII/2024, 205-221 <https://doi.org/10.59277/RESEE.2024.09>

- “Metropolitans of all Rus’, protectors of Moscow: the Veneration of Metropolitan Petr (14th – 16th century)”, *Russian History*, 51 (1), 2024: 28–55 <https://doi.org/10.30965/18763316-12340072>
- “Biblical and Patristic References in the *Lives* of Muscovite Saints (14-15th Century)”, *Receptarea Sfintei Scripturi: între filologie, hermeneutică și traductologie*, 12 (1), 2023: 235-248. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1244808>
- “Identity, Secrecy, and War: the Letters of Ivan III of Moscow to his Daughter, Elena of Lithuania” in *New Europe College Yearbook, "Ștefan Odobleja" Program 2021/ 2022*, New Europe College, 2022, 203-228 <https://nec.ro/wp-content/uploads/2023/03/IULIA-NITESCU.pdf>
- “Late-Fifteenth-Century Ecclesiastical Jurisdiction and the Emergence of a Muscovite Dynastic Consciousness”, *Slavonic and East European Review*, vol. 99, nr. 3, 2021, pp. 464-483. <https://doi.org/10.5699/slaveasteurorev2.99.3.0464>
- “Marrying an Orthodox *Tsarevna* from Rome: Sofiia Palaiologina’s Religious Identity in Moscow”, *Canadian-American Slavic Studies*, vol. 55, nr. 1, 2021, pp. 1-23. <https://doi.org/10.30965/22102396-05501001>
- „Formarea identității ortodoxe a familiei dinastice moscovite în timpul marelui cneaz Ivan al III-lea (1462-1505)”, *Revista Istorică*, vol. 31, nr. 5-6, 2020, 439-451
- „Figuri istorice în discursul public al Bisericii Ortodoxe Ruse în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial”, *Romanoslavica*, vol. LIV nr. 2, 2017, pp. 47-53.
- „Modele ale *Vechiului Testament* în legitimarea puterii ruse” *Romanoslavica*, vol. LII, nr. 4, 2016, pp. 153-168.
- „Concepte bizantine în interpretare rusă. *Translatio imperii* și simfonia”, *Romanoslavica*, Vol. LI, nr. 4, 2015, pp. 251-268.
- „Formarea unui simbol al autocrației ruse: coroana Monomahilor”, *AXIS. Revistă de Studii Religioase*, nr. 3, iunie 2014, pp. 52-61.
- „Utilizarea magică a runelor între mit și realitate”, *AXIS. Revistă de Studii Religioase*, nr. 1, ianuarie 2013, pp. 83-94.

Capitole:

- “From Individual Destinies to an Emergent Community: Latins in sixteenth century Moscow”, în *Foreigners in Muscovy. Western Immigrants in Sixteenth and Seventeenth Century Russia*, eds. Wolfgang Mueller, Simon Dreher, London: Routledge, 2023, 27-41. <https://doi.org/10.4324/9781003318156-3>
- „Monoteism și asociaționism. Treimea creștină din perspectivă islamică”, în *Despre Unu și ierarhie. Excurs de filosofia religiei*, Madeea Axinciuc (ed.), Editura Universității din București, 2015, pp. 211-224.
- „Etica în păgânismul contemporan rusesc. Identitate și biocentrism”, în *Etica în știință, religie și societate*, Marin Bălan, Valentin Mureșan (eds.), Editura Universității din București, 2015, pp. 411-429.

Alte publicații

Îngrijire științifică a traducerii în limba română pentru volumul *Tablouri din istoria culturală a religiozității ruse*, Martin C. Putna, editura Doxologia, Iași, 2025
<https://edituradoxologia.ro/tablouri-din-istoria-culturala-religiozitatii-ruse>

Recenzie, Endre Sashalmi, *Russian Notions of Power and State in a European Perspective, 1462-1725: Assessing the Significance of Peter's Reign*, Academic Studies Press, Boston, 2022, p. 518, în *Studii și Materiale de Istorie Medie*, XLI/2023, 370-374.

Stagii de cercetare

09-23 mai 2024 Academia Austriacă de Științe, în cadrul proiectului *Stg Orthodoxies and Politics* (Grant agreement No. 950287)

12-23 martie 2024 Biblioteca Universității din Cambridge

23-29 noiembrie 2023 St Vladimir's Theological Seminary, New York

15 martie – 01 aprilie 2023 Biblioteca Bodleiană, Universitatea din Oxford

24 octombrie – 07 noiembrie 2022 Biblioteca Universității Humboldt din Berlin

22 martie – 07 aprilie 2022 Biblioteca Universității din Cambridge

15 septembrie – 15 octombrie 2020 Institutul de Istorie Est Europeană, Universitatea din Viena.

Evenimente științifice organizate

[*1st Early Slavic Studies Association \(ESSA\) Conference*](#) organizată cu sprijinul Hilandar Research Library (HRL) și Resource Center for Medieval Slavic Studies (RCMSS), The Ohio State University, membru al comitetului de organizare, 7-8 martie 2025.

[*Strategies of Sainthood. Local Saints in Premodern Eastern and South Eastern Europe*](#), workshop internațional, Institutul pentru Studiul Monarhiei Habsburgice și al Balcanilor, Academia Austriacă de Științe, 10-11 mai 2024 (co-organizat împreună cu dr. Ovidiu Olar).

Participări la conferințe, workshopuri

“Memory and Orthodoxy: Tradition(s) in Muscovite Religious Reforms”, membru masă rotundă, *57th Annual Convention of the ASEES* (Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies), Washington, SUA, 20-23 noiembrie 2025.

„De la text la imagine: reconstrucția Catedralei Adormirii din Kremlinul Moscovei în cronicile moscovite (sec. XV-XVI)”, *Date noi în cercetarea artei medievale și premoderne din România*, ediția XXI, Muzeul Național de Artă al României, Institutul de Istoria Artei ”George Oprescu” al Academiei Române, 25-26 septembrie 2025.

- “Discussing the Orthodox Tradition in 16th-century Muscovite Church Councils: The *Stoglav*’s Seventy-Ninth Chapter”, *The 13th Congress of South-East European Studies*, Skopje, 15-19 septembrie 2025.
- “Saints, Tombs, and Contenders: Asserting Ecclesiastical Succession in 15th – 16th Century Muscovy”, *1st Early Slavic Studies Association (ESSA) Conference*, Hilandar Research Library & Resource Center for Medieval Slavic Studies, The Ohio State University, 7-8 martie 2025.
- „Cultul sfinților și consolidare instituțională: venerarea mitropoliților în Moscova secolelor XIV-XVI”, *Conferința Anuală de Comunicare a Rezultatelor Cercetării la Universitatea din București*, ediția a III-a, 25-29 noiembrie 2024.
- „Minuni ale sfinților mitropoliți moscoviți în *Cronica Ilustrată* a lui Ivan cel Groaznic (a doua jumătate a secolului al XVI-lea)” *Colocviile Putnei*, ediția a XXX-a, 10-13 iulie 2024.
- “Sainthood and Ecclesiastical Succession: Metropolitans as Saintly Protectors in 15th-16th Century Moscow”, *Strategies of Sainthood. Local Saints in Premodern Eastern and South Eastern Europe*, Academia Austriacă de Științe, 10-11 mai 2024.
- “Orthodoxies and Politics: Religious Reforms in Mid-17th Century Eastern and Southeastern Europe”, membru masă rotundă, *55th Annual Convention of the ASEES* (Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies), Philadelphia, SUA, 30 noiembrie – 3 decembrie 2023.
- “Metropolitans of all Rus’, Protectors of Moscow: The Legitimizing Role of Metropolitan Petr’s Tomb (Late 15th Century)”, *55th Annual Convention of the ASEES*, Virtual Convention, 19-20 octombrie 2023.
- „Referințe biblice și patristice în *Viețile* mitropoliților din Moscova (secolele XIV-XVI)” *Explorări în tradiția biblică românească și europeană*, ediția a XII-a, Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași, 18-22 mai 2023.
- “Forging the idea of unity: metropolitan Petr of all Rus’ (1308–1326) as the Muscovite metropolitan-saint prototype”, *The Soul’s Encounter with God in Medieval Western and Byzantine Christianity: Theology, Philosophy, Literature, Art*, Universitatea din București, 11-12 noiembrie 2022.
- „Rolul cultului mitropoliților în dezvoltarea Bisericii Ortodoxe Ruse (secolele XIV-XVI)”, *Slavistica românească și dialogul culturilor 2021*, Universitatea din București, 21-23 octombrie 2022.
- „Practici și decizii ecleziastice locale în tratatul *Stoglav* (1551)”, *Slavistica românească și dialogul culturilor 2021*, Universitatea din București, 22-23 octombrie 2021.
- “‘Let Your Brother Be to You as a Gentile’. Negotiating Religious Identity at the Borders of 15th century Muscovy”, *Sixth Annual Conference of the Late Antique and Medieval Postgraduate Society*, Universitatea din Edinburgh, Online, 16 -17 iulie 2020.
- “The Emergence of a Religious Community: Latins in 16th Century Moscow”, *Foreign Communities in Early Modern Muscovite Cities (c. 1500-1725)*, Universitatea din Viena, 13–14 decembrie 2019.

- “Between the Grand Prince and the Metropolitan: Religious Justifications of the Muscovite Attack on Novgorod (1471)”, *2nd International Congress for Young Researchers in Middle Ages (ICYRMA)*, Universitatea din Evora, Portugalia, 13-15 noiembrie 2019.
- „Friazini la Moscova: aspecte ale adaptării latinilor la curtea marelui cneaz în secolul al XV-lea”, conferința internațională *Slavistica românească și dialogul culturilor 2019. 70 de ani de slavistică românească la Universitatea din București*, Universitatea din București, 20-21 septembrie 2019.
- “The Question of Sofiia Palaiologina’s Religious Identity in Moscow”, *Al 12-lea Congres Internațional de Studii Sud-Est Europene*, București, 2-7 septembrie 2019.
- “Dynastic Consolidation and Religious Debates: The Muscovite Case of Sophia Paleologus”, conferința internațională *Monarchy and Modernity since 1500*, Universitatea din Cambridge, 8-9 ianuarie 2019.
- „Semnificații religioase ale culorii roșu în cultura rusă: teme veterotestamentare și înțelesuri populare”, conferința internațională *Slaviștii în Centenarul Marii Uniri. Slavistica românească și dialogul culturilor 2018*, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, UB, 21-22 septembrie 2018.
- „Culoare, luminozitate și sacru în limba rusă”, Simpozionul internațional de lingvistică, ediția a VII-a, workshopul *Khromata – Onomata. Incursiuni contextuale în terminologii cromatice*, Institutul de Lingvistică al Academiei Române „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti”, 18-19 mai 2018.
- “The Reformation and the Royal Power in 16th Century Sweden”, conferința internațională *500th Anniversary Of The Protestant Reformation And Its Consequences In German, Scandinavian And Dutch Cultural Spaces*, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, UB, 19-20 octombrie 2017.
- „Elemente ale identității latine a Sofiei Palaiologina la Moscova. Câteva considerații”, conferința internațională *Slavistica românească și dialogul culturilor*, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, UB, 22-23 septembrie 2017.
- “The Vikings as State Builders: the Case of Kievan Rus”, Sesiunile comunicărilor științifice ale studenților și alumnilor scandinaviști, *20 de ani de Filologie Suedeză în România*, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, UB, 18 noiembrie 2016.
- „Figuri istorice în discursul public al Bisericii Ortodoxe Ruse în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial”, Simpozionul internațional *Zilele culturilor slave*, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, UB, 23-24 septembrie 2016.
- „Istorie și hagiografie în imaginea lui Boris și Gleb”, Sesiunea cercurilor studențești ale Departamentului de Filologie Rusă și Slavă, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, UB, 28 mai 2016.
- „Ambasadori catolici în Rusia secolului al XVI-lea. Herberstein și Possevino”, conferința internațională *Religion, The Sacred and Hospitality*, Facultatea de Teologie Romano-Catolică, Universitatea din București, 4-5 martie 2016.

- „Modele ale Vechiului Testament în legitimarea puterii ruse”, Colocviul studenților, masteranzilor și doctoranzilor Catedrei de Filologie Rusă și Slavă, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, UB, 17 mai 2015.
- „Formarea unui simbol al autocrației ruse: coroana Monomahilor”, Colocviul internațional *Literatura și Artele*, Școala Doctorală Studii Literare și Culturale, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, UB, 16 mai 2014.

Prelegeri invitate

- „Surse străine, interpretări locale: perspective asupra *tradiției* în Moscova secolului al XVI-lea”, Societatea Română de Studii Bizantine, 28 octombrie 2025.
- „Mitropolit contestat sau sfânt protector? Evoluția imaginii mitropolitului Ciprian în Moscova secolelor XV-XVI” Institutul de Studii Sud-Est Europene, Academia Română, 13 februarie 2024.
- „Rugăciuni la mormintele sfinților mitropoliți: cultul mitropolitului Petru (1308–1326) și succesiunea ecleziastică în Moscova secolului al XV-lea”, Institutul de Istorie “Nicolae Iorga”, Academia Română, 14 martie 2023.
- “Defining Dynastic Religious Identity in Late 15th Century Muscovy: Elena Ivanovna, the Orthodox Grand Princess of Lithuania”, Colegiul Noua Europă, 16 februarie 2022.
- “‘Let Your Brother be to you like a Heathen and a Tax Collector’: Fashioning an Orthodox Dynastic Identity during the Reign of Ivan III of Moscow”, *Early Slavonic Webinar*, Universitatea din Oxford, 09 noiembrie 2021.
- “Consequences of the Council of Florence in defining Muscovite princely and ecclesiastical authority (second half of the 15th century)”, Institutul de Istorie Est Europeană, Universitatea din Viena, 13 octombrie 2020.
- Workshop de scriere academică* – susținut pentru studenții secției de Suedeză, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, UB, pregătire pentru conferința studențească anuală a departamentului, 21 februarie 2019.
- “Narratives of identity in late-fifteenth-century Muscovite dynastic marriages”, prezentare în cadrul seminarului de cercetare *Medieval Europe and Beyond*, SSU-ICUB, 26 noiembrie 2018.